

8.9.2020

Yhteistyöohjelman asunnottomuuden puolittamiseksi vuoteen 2023 mennessä, johtoryhmän kokous 3/2020

Aika: tiistai 8.9.2020, klo 11-14, Skype

Osallistujat: Tuula Tiainen, ympäristöministeriö (pj.)
Arja Heikkinen, Oulu
Sanna Helesuo, oikeusministeriö
Raine Helskyaho, Y-säätiö
Tomi Henriksson, Vantaa
Katri Hiltunen, Kuopio
Mikko Hytönen, sosiaali- ja terveysministeriö
Matti Järvinen, Pori
Juha Kahila, Y-säätiö
Timo Kauppinen, THL
Kimmo Karvonen, Sininauhasäätiö
Ritva Anttonen, Jyväskylä
Eila Lempiäinen, RISE
Jarmo Linden, ARA
Ritva Liukonen, sosiaali- ja terveysministeriö
Anne Savolainen, Espoo
Maritta Närhi, Tampere
Eveliina Pöyhönen, sosiaali- ja terveysministeriö
Leea Rautanen-Muhli, sosiaali- ja terveysministeriö
Katja Saastamoinen, Hyvinkää
Mikko Tamminen, Helsinki
Sanna Tiivola, Vva ry
Sari Timonen, Y-säätiö
Risto Tolonen, Turku
Marja-Leena Valkonen, Kela
Nelli Nyberg, ympäristöministeriö (siht.)

Poissa: Kirsi-Marja Karjalainen, Järvenpää
Tapio Nieminen, Espoo
Ulla Kuittu, Jyväskylä
Juha Kaakinen, Y-säätiö
Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistio

Puheenjohtaja avasi kokouksen 11.00. Edellisen kokouksen muistioon ei tullut kommentteja.

2. Asunnottomuustilastoinnin kehittäminen

Pohdinnan alla on se, mikä taho olisi sopiva vetovastuulliseksi tilastoinnin kehittämiseen. Johtoryhmän joulukuun kokouksessa on luultavasti konkreettisempaa kerrottavaa asiasta. ARAn asunnottomuusselvityksiä jatketaan toistaiseksi; ne ovat tällä hetkellä ainoa väline, jolla saadaan tietoa asunnottomien määrästä. Tiedon saanti on tärkeää, mutta tarvitaan parempi tapa tilastoida.

3. Mitä tietoa ja miten jatkossa kerätään ohjelmaan liittyen? / verkostokehittäjät Sari Timonen, Raine Helskyaho ja Juha Kahila (liite 1)

Raine Helskyaho kertoi AUNE-ohjelman aikaisesta tiedonkeruusta. Ohjelman aikana tehtiin kaupunkikohtaista seurantaa, joka antoi yleistä tietoa asunnottomuustilanteesta. Lisäksi tehtiin tuetun asumisen asukkaiden seurantaa tulo- ja poismuuttolomakkeiden avulla.

Keskusteltiin tukiasunnoista ja siitä, ovatko muista yksiköistä tukiasuntoon muuttavat asunnottomia. ARAn määritelmän mukaan henkilö on asunnoton, jos hänellä ei ole kotia, johon laitoksesta palata. Kaikki asunnottomat eivät ole ns. katuasunnottomia, siirtymät yksiköstä toiseen tulee ottaa huomioon. Tulolomakkeessa on valittavissa vaihtoehdot ulkona/ensisuojuassa yöpyvä, asunnoton, asunnottomuusuhan alainen, puutteellisesti asuva ja jokin muu.

Minimitietojen täytyy olla saatavilla, sillä poliittinen johto seuraa niitä. Erityisesti seurataan osoitettuja asuntoja, asumisneuvontaa ja häätöjen kehittymistä. Valtakunnan voudin toimistosta saadun tiedon mukaan kaupunkikohtaisten häätötilastojen saaminen siirtynyt ensi vuoden loppuun.

Tulee päättää, jatketaanko verkostokehittäjien ryhmällä, vai kerääkö jokainen kaupunki jatkossa itse tietonsa. Nousi esiin toive siitä, että kaupungit saisivat selkeän tehtävänannon ja materiaalit. Sovittiin, että palataan tiedonkeruuasiaan joulukuun kokouksessa. AUNEn aikaiset lomakkeet lähetetään tämän kokouksen jälkeen johtoryhmän jäsenille. Sovitaan joulukuussa myös ensi vuoden työskentelystä tarkemmin, tarvitaanko esim. intensiivisempää työpajatyypistä työskentelyä.

Todettiin, että verkostokehittäjien laaja asiantuntijatyöryhmä on hyvä foorumi asunnottomuustyön sisällön kehittämiseen. Ryhmässä on kaikista ohjelmakaupungeista jäseniä.

4. Tampereen tilanne ja asunnottomuuden vähentämishojelman esittely / Maritta Närhi (liite 2)

Maritta Närhi esitteli Tampereen asunnottomuuden vähentämishojelmaa ja kertoi Tampereen tilanteesta yleisesti. Asunnottomuus kääntyi Tampereella viime marraskuussa ensimmäistä kertaa lievään kasvuun. Luottamus vuokranantajien ja kaupungin välillä on ollut häilyvää, sitä yritetään parantaa. Koronatilanne on aiheuttanut sen, että puolet asumisneuvontaan tulevista yhteydenotoista ovat työssäkäyville ihmisiltä. Asunnottomuusohjelman rekrytoinnit menevät pitkälle syksyyn, sillä STMn hankepäätökset eivät ole vielä valmistuneet.

5. Vantaan tilanne ja asunnottomuuden vähentämishojelman esittely / Tomi Henriksson (liite 3)

Tomi Henriksson esitteli Vantaan asunnottomuuden vähentämishojelmaa ja kertoi Vantaan tilanteesta yleisesti.

6. Asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveystalveluiden kehittämisaavustus, kokonaistilanne / Ritva Liukonen (liite 4)

Ritva Liukonen kertoi STMn asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveystalveluiden kehittämisaavustusahan tilanteesta. Sosiaali- ja terveystalveluministeriöstä asunnottomuuden yhteistyöohjelman johtoryhmässä Ritva Liukosen tilalla jatkaa Mikko Hytönen.

7. Kaupunkien tilanne: Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Jyväskylä, Järvenpää, Kuopio, Oulu, Pori ja Turku

Espoon ohjelmaa valmistellaan. Se esitellään 1.10. Espoon omassa verkostossa ja 9.12. johtoryhmässä. Espoon hätämajoitus on ollut auki koko korona-ajan, turvallisuus on huomioitu. Majoituksen tarve on ollut kasvussa.

Helsingin ohjelmaa on esitelty aiemmin, eikä sen suhteen ole mitään uutta. Helsingissä on koko korona-ajan ollut lisäkapasiteettia hätämajoitukseen. Paperittomien ja helsinkiläisten asunnottomien hätämajoituksen toteutus on tällä hetkellä lautakunnassa hankintakilpailutuksessa. Koronaviruksen vaatima valmiustila on ollut koko ajan päällä, mutta esim. karanteenitoimenpiteisiin ei ole ollut tarvetta.

Hyvinkään ohjelma on valmistumassa ja se esitellään joulukuun kokouksessa. Ohjelma perustuu Hyvinkään asuntopoliittiseen ohjelmaan 2019-2027.

Jyväskylässä odotetaan STMn avustuspäätöstä, jonka jälkeen aletaan kirjoittaa ohjelmaa paperille. Korona-aika on näkynyt katukuvassa, talveluiden tarve on ollut erityistä. Häiriökäyttäytymistä näkyy joka puolella, huometilanne on muuttunut erittäin näkyväksi.

Kuopio ei hakenut STMn kehittämisaavustusta, sosiaalityötoimen johto totesi, että tilanne on vaikea koronan takia. Toukokuussa kokoontui verkostomainen ohjausryhmä, johon kuuluu mm. seurakunta ja erilaisia järjestöjä. Koti kaikilla 2030 -ohjelman työtä jatketaan verkostoyhteistyönä. Asunnottomien asumistilanne on ihan hyvä, talveluiden puolella on paikattavaa. Sosiaalityötoimen mielestä tilanne on ollut suhteellisen rauhallinen koronasta huolimatta. Lokakuussa on ohjausryhmän työpajatyypinen kokous, jossa tullaan miettimään mm. varautumissuunnitelmaa, prosessikuvauksia, päiväkeskustoiminnan kehittämistä keskusta-alueella sekä tilastoinnin kehittämistä.

Oulussa tilapäisasumisyksikön asiakaskunnassa on tapahtunut muutos. Aktiivinen huumeiden käyttö on tuonut haastavaa asiakaskuntaa. On jouduttu lisäämään turvallisuustoimia, aggressiivisuus on lisääntynyt. Pohdinnan alla on, mikä olisi tälle ryhmälle paras asumismuoto.

Porissa tilanne on ollut samanlainen kuin Jyväskylässä. Korona on tuonut paljon haasteita, mikä näkyy katukuvassa ja talveluissa. Myös nuoriso on ollut hyvin levotonta. Asunnottomuusohjelma on vaiheessa, hankerahoitusta odotetaan. Porin asunnottomat asuvat pääosin tuttavien ja sukulaisten luona. Keskeisiä teemoja ovat asunnon saamisen vaikeudet, hädät ja vuokratelvat.

Turun asunnottomuuden puolittamisen toimintasuunnitelma oli viime maanantaina kaupunginhallituksessa, jossa se jäi pöydälle ja annettiin lista tarkentavia kysymyksiä. Luultavasti ensi viikolla suunnitelma lyödään lakkoon. Turussa samankaltainen tilanne kuin Porissa ja Jyväskylässä, kesällä päihteet ovat näkyneet vahvasti kaduilla. Sininauhasäätiön asumisyksikkö on aiheuttanut kuohuntaa ja keskustelua.

8. Muut asiat

Marraskuun alkuun sovittuna yhteinen palaveri RISEn osallistumisesta kaupunkien hankkeisiin. RISE toivoo kaupungeilta tietoa siitä, mitkä ovat kaupunkien ensisijaiset odotukset RISEltä ja sen osallistumisesta.

Sininauhasäätiön näkökulmasta kesä on ollut vilkas. Naapurusto on hanakasti ottamassa kantaa moniin pieniin asioihin, enemmän kuin aiemmin ja myös sellaisissa yksiköissä, joissa aiemmin tällaista ilmiötä ei ole ollut. Johtuu mahdollisesti siitä, että ihmiset ovat enemmän kotona. Turussa ollut haastetta ympäristön kanssa, vain pieni osa asukkaista aiheuttaa ongelmia. Turun kaupungin ja poliisin kanssa ollut hyvää yhteistyötä.

Helsingissä on vahvistunut sama ilmiö, mutta naapuruston antama palaute on ollut pääosin asiallista.

9. Seuraava kokous 9.12.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.15. Seuraava johtoryhmän kokous pidetään 9.12. etäkokouksena.

Liitteet

- Liite 1 – Asunto ensin - Verkostokehittäjät asunnottomuusohjelmatyössä
- Liite 2 – Tampereen kaupungin asunnottomuuden puolittamisen toimenpideohjelma
- Liite 3 – Asunnottomuuden puolittaminen Vantaalla, hankesuunnitelman esittely
- Liite 4 – Asunnottomuutta vähentävien sote-palvelujen kehittäminen